

Monitor van de Duurzame Ontwikkeling

**driemaandelijks | nr. 15
| winter 2012**

De sociale vestiaire van Etterbeek

Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling

Duurzame ontwikkeling en communicatie: challenge

INHOUD

De sociale vestiaire van Etterbeek	03
Het Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling	07
Duurzame ontwikkeling en communicatie: de challenge	14

Deze publicatie is de vrucht van samenwerking tussen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de vzw Vereniging van de Stad en de Gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (VSGB)
Ze kan gedownload worden op www.vsgb.be

Nr. 2012/15 — winter 2012

Redactie: Philippe Delvaux, Philippe Mertens, Virginie Randaxhe

Lay-out: Philippe Mertens

Vertaling: Liesbeth Vankelecom - **Revisie** Philippe Delvaux, Virginie Randaxhe

Coördinatie: Philippe Mertens - **Verantwoordelijke uitgever:** Marc Thoulen

Adres: Aarlenstraat 53/4 - 1040 Brussel

De sociale vestiaire van Etterbeek

Sinds enkele maanden vinden we in de kelderverdieping van een voormalig rusthuis in Etterbeek de sociale vestiaire, een boetiek voor kansarmen die er kleding kunnen kopen voor een prikje. Wij hadden een gesprek met Hanane Ben Hammane, inschakelingsmedewerkster en verantwoordelijke van de sociale vestiaire, en Jean Laurent, OCMW-voorzitter.

Sinds 2000 beschikt Etterbeek over een dienst sociale vestiaire.

Maar de filosofie erachter was toen nog anders. Tien jaar lang werd er gedragen kleding gewassen en te koop aangeboden.

Recent is de dienst sterk geëvolueerd en sinds dit jaar wordt de kleding ook aangepast.

“Hoewel steeds meer mensen een beroep doen op het OCMW, vonden heel wat kledingstukken die we ontvingen geen afnemer terwijl ze wel in goede staat zijn omdat ze gedemodeerd zijn,” vertelt mevrouw Hanan Ben Hamane.

Nu doen onze naaisters daar wat aan en passen ze deze

spullen aan modetrends aan, waardoor ze vlotter herbruikbaar worden.

Soms zijn de ingrepen radicaal: een rok wordt een broek, een hemd wordt een topje, ...

Deze bijkomende dienst biedt verschillende voordelen: onze klanten vinden modieuzere kledingstukken en wij recyclen kledingstukken en stoffen die anders bij het afval zouden terechtkomen.

We zijn op dat idee gekomen omdat klanten ons geregeld vroegen om bepaalde kledingstukken aan te passen.

We werken echter niet op individuele vraag van de klanten.

Onze stock bestaat nog steeds enkel uit schenkingen.

We moeten nog beter bekend geraken, de dienst is enkele maanden geleden volledig geheroriënteerd. We hebben artikels in het gemeentelijk infoblad geschreven en stilaan groeit het netwerk van contactpersonen, van schenkers tot klanten.

Meestal brengen de mensen ons zelf hun gebruikte kledij, maar indien nodig kunnen wij ze ook met een bestelwagen gaan ophalen: sommige mensen kunnen zich moeilijk verplaatsen of zaken dragen, anderen wonen buiten de gemeente.

In principe weigeren we geen enkele gift, om de

mensen niet te ontmoedigen. Maar uiteraard moeten wij sterk sorteren: sommige stukken zijn absoluut niet meer herbruikbaar. Zo kan tot een derde van de binnengebrachte stukken uit de boot vallen. Die verhouding varieert echter sterk van schenker tot schenker.

Herwerkte kledingstukken worden naast 'gewone' te koop aangeboden. Toch willen we erover waken dat er steeds minstens twee rekken met herwerkte kledij in de aanbieding staan."

OCMW-voorzitter Jean Laurent vult aan: "De sociale

vestiaire staat open voor OCMW-klienten, leefloners, mensen met een laag pensioen of in schuldbemiddeling en werklozen.

De prijs van de kledij wordt bewust zeer laag gehouden en is eigenlijk veeleer symbolisch.

Dit nieuwe project wordt voornamelijk gefinancierd met federale subsidies van de FOD Maatschappelijke Integratie in het kader van een projectoproep rond ecologisch verantwoorde kleding, die van start ging net op het moment dat wij onze dienst wilden herpositioneren.

Toen hebben wij dus ons project ingediend en een subsidie van 24.000 euro verkregen.

Daarnaast genieten we ook steun via Leefmilieu Brussel, omdat de sociale vestiaire ook deel uitmaakt van de Etterbeekse Lokale Agenda 21.

En uiteraard is het personeel van de vestiaire tewerkgesteld in het kader van artikel 60."

De sociale vestiaire wordt door drie personen uitgebaat. Terwijl een van hen zich toelegt op de verkoop

en de etalage - deze persoon volgt ook een vorming stylist – worden de kledingstukken onder handen genomen door styliste Anaïs Rami en naaister Otilia Manolache.

Op termijn zou ik de structuur in een vzw voor sociale economie willen omzetten en minstens één persoon een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde duur aanbieden om het sociaal doel van herinschakeling op de arbeidsmarkt volledig te verwezenlijken.

Momenteel bevindt het atelier zich in de kelders van een gewezen rusthuis, vlak naast het OCMW, maar over enkele jaren moeten we een nieuwe

plek vinden, aangezien dit gebouw afgebroken wordt om plaats te maken voor het toekomstige nagebouwde gemeentehuis. Dan zouden wij op zoek gaan naar een wijk met een grotere commerciële zichtbaarheid, om onze klantenkring nog uit te breiden, ook al is ons doelpubliek een welbepaalde groep."

Interview door Philippe Delvaux

Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling

Eind november had de Vereniging een gesprek met de gewestelijke cel die de opstelling van het ontwerp van Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling (GPDO) coördineert. Myriam Cassiers en Adeline Van Kerrebroeck van de cel GPDO van het Bestuur Ruimtelijke Ordening en Huisvesting (BROH), Directie Studies en Planning, aan het woord.

De voorbije maanden vonden er prospectieve workshops plaats. De administratie is nu de synthese van die werkzaamheden aan het opmaken. Zijn er opmerkelijke trends?

Adeline Van Kerrebroeck:

Er zijn 6 krachtlijnen doorheen de vijf uitdagingen die uiteengezet werden in de intentieverklaring die de werkzaamheden rond het GPDO opende ¹.

- Het **polycentrisme** legt de nadruk op het belang van de ontwikkeling van "buurt-polen" met het oog op de verbetering van de bewoonbaarheid van de stad, maar ook de specialisatie en de creatie van netwerken tussen polen (economische, universitaire, culturele, ...) die overal in de grootstedelijke zone gelegen zijn.

- **Aantrekkingskracht:** het Gewest moet deze ontwikkelen, zowel op economisch, als cultureel als toeristisch vlak, en zijn internationale rol als hefboom aanwenden.

- **Veerkracht**, met name ten aanzien van duurzaamheid: men moet zich kunnen aanpassen aan de klimaatveranderingen. Daarvoor moeten keuzes gemaakt worden op het vlak van mobiliteit en bewoonbaarheid, maar ook keuzes inzake economische ontwikkeling. Die veerkracht geldt tevens op economisch vlak, om zo'n

goed mogelijke overeenstemming te vinden tussen opleiding en werk. Het GPDO moet dus een mechanisme vinden voor aanpassing aan evoluties.

- **Interdependentie** ten opzichte van de andere Gewesten. De grootstedelijke zone is belangrijker dan het Gewest binnen de eigenlijke grenzen. De akkoorden over de zesde staats hervorming gaan in de richting van een grootstedelijke zone. Het GPDO zal niet los te zien zijn van die trends, want het is evident – om maar één voorbeeld te noemen – dat de effecten van de verwachte bevolkingsgroei niet tot de gewestgrenzen beperkt zullen blijven. Het is dus belangrijk om bepaalde materies samen te bespreken. Het GPDO moet rekening houden met het hinterland. Daarom werd recent reeds een studie verricht. Naar aanleiding daarvan hebben wij aan het Vlaamse en het Waalse Gewest gevraagd naar hun projecten voor de zones die aan Brussel grenzen.

- **Bewoonbaarheid**, d.w.z. de aandacht voor de bescherming van de levenskwaliteit in de stad: hier denken we vooral aan de toegang tot diensten, de beperking van hinder, de vrijwaring of de creatie van groene ruimten of nog aandacht voor de kwaliteit van de openbare ruimte. Dat brengt ons ook

bij de kwestie van de bevolkingsdichtheid en de toename daarvan als we de bevolkingsgroei het hoofd willen bieden.

- Dat brengt ons bij de laatste trend, nl. de **diversiteit**, dus de aanmoediging van het samenwonen tussen verschillende groepen. Diversiteit mag niet opgelegd worden: er moet rekening gehouden met iedereen, er moet naar evenwicht gestreefd worden, om te vermijden dat mensen of groepen zich op zichzelf terugplooiën.

Wat is uw visie op de prospectie? Zijn er innoverende ideeën uit voortgekomen, nieuwe vaststellingen, originele oplossingen, ...? Wat zijn de voordelen van deze formule gebaseerd op participatie van de actoren uit de burgersamenleving?

Adeline Van Kerrebroeck:

De workshops waren zeer interessant. Het was een première, want het vorige Gewest kende geen vergelijkbare fase op die schaal, dus alles was totaal nieuw. De oefening heeft haar grenzen: alles moet op vrij korte tijd afgewerkt worden en dat kan frustraties teweegbrengen. Maar ook al is het niet perfect, het was belangrijk, want de materie is complex. Voor ons is het de gelegenheid om alle betrokkenen samen te brengen, hun het woord te geven en ideeën en uitdagingen

1. Meer bepaald de uitdagingen inzake leefmilieu, bevolkingsgroei, tewerkstelling, de strijd tegen armoede en dualisering en tot slot de uitdaging van de internationalisering.

op te tekenen. Dat helpt tevens om de mensen achter het toekomstproject voor de stad te scharen.

Door de aanwezigheid van zeer verschillende deelnemers werden de thema's tijdens de workshops vanuit verschillende invalshoeken benaderd.

We zochten niet noodzakelijk naar nieuwigheden, ik denk dat we deze workshops ook kunnen zien als klankkamer waar ideeën geuit worden die nog moeten rijpen alvorens al dan niet behouden te blijven. We konden er ook het debat verruimen en verdergaan dan het Brussels kader. Economi-

sche actoren bij voorbeeld willen het debat niet tot de institutionele grenzen beperken.

Zonder de wereld te veranderen of ideeën naar buiten te brengen die niemand vermoedde, zijn uit de workshops toch enkele ideeën naar voren gekomen die de deelnemers belangrijk vonden. In de intentieverklaring die de werken rond het GPDO openen, had de Regering vijf uitdagingen aangestipt die bij de afronding van de workshops min of meer bekrachtigd werden. Tijdens de workshops werden mobiliteit

en leefmilieu echter snel opgesplitst: mobiliteit bleek zo'n omvangrijke problematiek dat het beter is die afzonderlijk te behandelen.

Wat de mobiliteit betreft – maar deze opmerking geldt ook voor andere workshops – hoe hebben jullie het onderwerp behandeld, wetende dat er reeds heel wat instrumenten bestaan, zoals het plan Iris-II, het Fietsplan of het Voetgangersplan dat nog in de maak is?

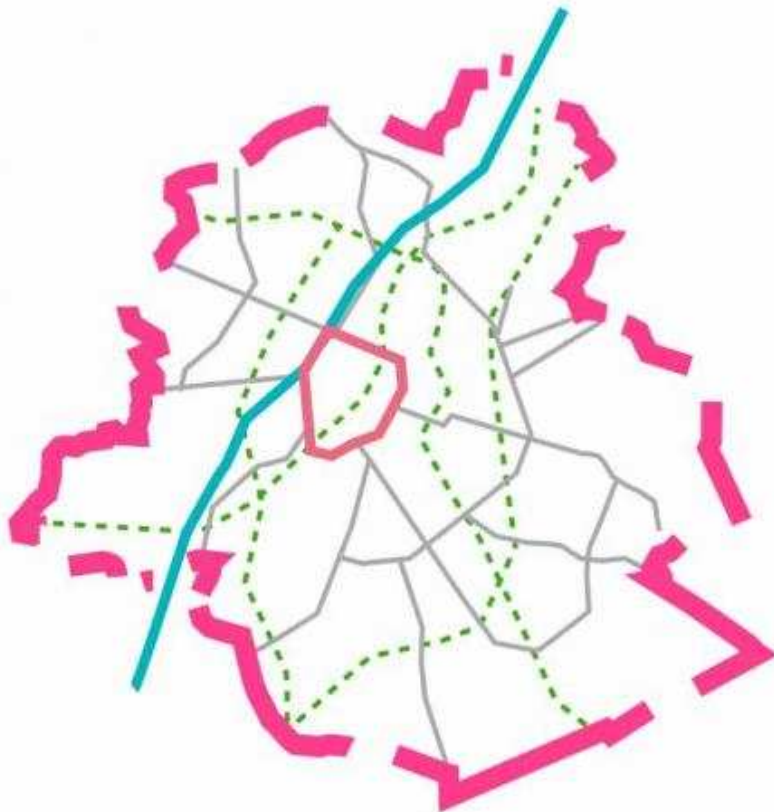
Adeline Van Kerrebroeck:

Het feit dat het GPDO verdergaat dan alleen mobiliteit, maakt het net mogelijk deze problematiek in een globalere context te plaatsen, bij voorbeeld door mobiliteit in perspectief te plaatsen met ruimtelijke ordening. De bestaande plannen komen overigens ook aan bod in de workshops.

Zal het resultaat van de workshops het voorontwerp van GPDO beïnvloeden? Welke andere elementen spelen ook een rol bij de opstelling van het voorontwerp?

Adeline Van Kerrebroeck:

De synthese van de workshops zal het redactiewerk geen totaal andere richting uitsturen, maar levert natuurlijk wel interessante inspiratie.

bruxelles
brussel+10

plan régional de développement durable
gewestelijkplan voor duurzame ontwikkeling

Alle elementen komen tegelijk of volgen elkaar op: de conclusies van de workshops, de prospectieve visies "Brusselse metropool 2040"² en de specifieke studies over de toenemende bevolkingsdichtheid, de hoge gebouwen, de openbare ruimte, de herbestemming van kantoorgebouwen en het hinterland. Tot slot blijft het document "Stand van zaken van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest"³, dat nog voor de workshops opgesteld werd, ook een relevant stuk.

Hoe ziet de planning van de komende maanden eruit?

Myriam Cassiers: Aangezien nagenoeg alle elementen inmiddels beschikbaar zijn, zouden wij de rode draad van het vervolg van de inhoud van het GPDO tegen kerstmis klaar moeten hebben. Parallel beginnen we te schrijven aan het milieu-effectenrapport, waarop we nog zullen terugkomen. In januari begint de redactie van het voorontwerp

van GPDO en de uitwerking van het milieu-effectenrapport. Die moeten af zijn voor de zomer. Daarna wordt het voorontwerp besproken door de Regering. Het doel is tegen het najaar van 2012 tot een ontwerp van GPDO te komen.

Het openbaar onderzoek en de raadpleging van de verschillende instanties zullen ongeveer een jaar duren, wat ons een GPDO zal opleveren tegen het najaar van 2013.

De gemeenten – niet specifiek vertegenwoordigd⁴ in de prospectieve workshops – hebben meer betrokkenheid gevraagd bij het uitwerkingsproces, zonder te wachten op het openbaar onderzoek van het ontwerp van GPDO. Hoe kunnen we aan die wensen tegemoetkomen?

Myriam Cassiers: Het kabinet heeft de vragen van de gemeenten opgetekend tijdens een workshop duurzame ontwikkeling, die de Vereniging op 12 oktober 2011 organiseerde, om een stand van zaken op te maken van het GPDO. Daarna heeft de verte-

genwoordiger van het kabinet nog een ontmoeting gehad met de Raad van Bestuur van de Vereniging. Ook al moeten de modaliteiten nog afgerond worden, toch lijkt men het er al over eens dat het Gewest de gemeenten vraagt om op eigen initiatief aan te stippen welke elementen zij in het GPDO willen zien.

Anderzijds hebben de gemeenten gevraagd dat het Gewest aan 4 of 5 thema's deskundigen zou koppelen die de gemeenten aanduiden. Zou zouden deze laatste - althans gedeeltelijk - geraadpleegd worden vóór het openbaar onderzoek.

Wie "maakt" het GPDO op gewestelijk vlak?

Myriam Cassiers: Het GPDO is een project van de Regering. Zij mogen dus de belangrijkste knopen doorhakken. Het werk wordt evenwel voorbereid door de administratie, via een samenwerkingsverband tussen de Directie Studies en Planning (DSP) van het BROH en het Agentschap van Territoriale Ontwikkeling

² Het voorwerp van de studie "Brusselse metropool 2040" is de uitwerking van een territoriale visie voor de grootstad op lange termijn (2040) en de definitie van strategische voorstellen voor maatregelen op zeer korte termijn (einde van deze legislatuur, dus 2014), op korte en middellange termijn (2020) die zouden moeten bijdragen tot de realisatie van het territoriaal toekomstbeeld voor 2040. De analyse wordt verricht op het niveau van de GEN-zone en deze oefening resulteert in een of meer scenario's over de toekomst van de "grootstad". De mogelijke pistes worden doorgetrokken op het niveau van het grondgebied en op grootstedelijk niveau. Drie studiebureaus hebben onafhankelijk maar parallel rond hetzelfde gewerkt. De drie studies staan op www.stedenbouw.irisnet.be > De spelregels > De ontwikkelingsplannen > Het Duurzame Gewestelijke Ontwikkelingsplan DGewOP > Brusselse metropool 2040.

³ "Gewestelijk plan voor duurzame ontwikkeling – voorbereidende fase – Stand van zaken van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest." Dit document werd gepubliceerd in "Cahiers van het ATO" nr 10 en staat ook online op www.brusselplus10.be.

⁴ Buiten de vertegenwoordiging van de VSGB, die hun belangen wel behartigt maar niet elke gemeente afzonderlijk vertegenwoordigt.

(ATO). Beide departementen verdelen het werk onder elkaar, zoals de organisatie van de workshops en de coördinatie van de studies. Daarna vergaderen ze om het voorontwerp concreet op te stellen.

In totaal zijn een tiental personen van de administratie, waarvan ongeveer de helft bij het ATO en de andere helft bij het BROH, met het dossier bezig. Ze werken niet alleen aan het GPDO: sommigen werken ook aan andere dossiers, zoals de kanaalstudie of de herziening van het Gewestelijk Bestemmingsplan. Voor dat laatste is het voor de coherentie van het geheel overigens interessant dat dezelfde personen aan beide dossiers meewerken. En de voorafgaande studies zijn ook nuttig voor de twee dossiers.

De precisering "duurzaam" doet dit plan verschillen van zijn voorganger, het GewOP. Van meet af aan is het GPDO dus bijzonder. Wat zijn de veranderingen ten opzichte van het GewOP op het vlak van methodes, hulpmiddelen, verwachte resultaten?

Myriam Cassiers: Het participatieve, dat overleg invoert door de politiciers met de betrokken ac-

toren, is op zich een kenmerk dat ons op de weg van de duurzaamheid helpt. Ten tweede wil ik wijzen op de constante aandacht voor de **transversaliteit** van de thema's: het GPDO is een plan waarin alle blokjes in elkaar moeten passen, wat geen eenvoudige klus is. Tot slot zoeken we naar **evenwicht tussen de drie pijlers van de duurzame ontwikkeling**: milieu, sociale en economische aspecten.

Op een ander niveau kadert dit nieuwe projet in de incidentiestudie van bepaalde plannen en programma's rond leefmilieu. Die wordt opgelegd door de Europese richtlijn 2001/42⁵, via een milieu-effectenrapport dat parallel met het voorontwerp opgesteld zal worden. Het milieu-effectenrapport analyseert de bestaande milieutoestand in ruime zin, vergelijkt die met de impact van de geplande projecten en maatregelen en doet aanbevelingen of stelt alternatieven voor. Het is dus in zekere zin een voorafgaande analyse van de impact van de geplande maatregelen. Het biedt dus hulp bij het nemen van beslissingen. Concreet wordt het milieu-effectenrapport opgesteld door de administratie, met de hulp van een studiebureau. Die werkzaamheden zullen van januari tot juni duren.

Als het GPDO een plan is dat de overheidsactie begeleidt door politieke keuzes op lange termijn vast te leggen en als het Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP) er de reglementaire vertaling van is die oplossingen implementeert die vooraf aangebracht werden, welke moeilijkheden (of mogelijkheden) ondervindt u dan in de gelijktijdige uitwerking van beide instrumenten?

Myriam Cassiers: Het GPDO overkoepelt alle plannen. Momenteel werken we tegelijk aan een aanpassing van het GBP, dat als "demografisch" beschouwd wordt. Dat wil zeggen dat we het gedeeltelijk **aanpassen** om huisvesting mogelijk te maken in zones waar dat vroeger niet toegelaten was. Bovendien zullen andere aanpassingen ook wijzigingen mogelijk maken voor het Heizelplateau, alsook voor de bestemming van de Delta-driehoek. We mogen immers niet wachten tot het GPDO af is om die uitdagingen aan te pakken. We moeten nu al iets doen aan de verwachte bevolkingsgroei en we moeten nu ook al beslissingen nemen over de bestemming van de voorge-noemde zones. Het demografische GBP wordt verwacht voor het najaar 2012.

⁵ Richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's, Publicatieblad 21/7/2001 (<http://eur-lex.europa.eu>).

Maar zodra het GPDO afge- werkt zal zijn, zal een nieu- we versie van het GBP op het getouw gezet worden. In het GPDO zal overigens op- genomen worden welke pun- ten in het GBP gewijzigd moeten worden.

De voorbije maanden en jaren zijn er regionale conflicten ontstaan (concurrerende projec- ten van handelskernen, Vlaams project voor de uitbreiding van de Ring, ...), waarbij de pre- missen van een gestruc- tureerd politiek akkoord vervat zijn in de algeme- ne beleidsverklaring van 1 december 2011 ⁶. Dat document beslist immers over het principe van de creatie van een grootste- delijke zone. Spitst het GPDO zich ook toe op in- terregionale problemen (met name in de hoofd- stukken in verband met mobiliteit of economie)?

Myriam Cassiers: Ook al is het – wegens gebrek aan po- litieke wil van andere Ge- westen of het gebrek aan structuren – moeilijk, toch moeten we nadenken over de "grootstedelijke zone" Brussel, ondanks het feit dat het GPDO verwijst naar een beleid dat enkel geldt voor het grondgebied van het Brussels Gewest. Wij moeten ook rekening hou- den met het hinterland.

Huisvesting werd in het vorige GBP bestempeld als een zwakke functie die beschermd moet worden: is het dat nog in het nieu- we ontwerp van GPDO? Moeten we ons nog aan nieuwe zwakke functies verwachten?

Myriam Cassiers: Wat vast- staat, is dat er nieuwe inwo- ners gehuisvest zullen moe- ten worden. Dus ook al is het reeds een sterke functie, toch blijft er nood aan woningen in het Gewest. Daarnaast moet het GPDO ook een evenwicht vinden met de andere stads- functies, met name economi- sche, die - zoals we reeds stel- den – verdergaan dan de ge- westgrenzen. Wij zijn eigen- lijk aan het zoeken welk soort economie de voorrang moet krijgen. Mogelijkheden zoals de 'groene weg' (bv. recyclage, afvalverwerking, hergebruik) of de 'witte' (bv. onderzoek, gezondheid), 'ICT' (informatie - en communicatietechnolo- gieën) of nog 'creatieve' (bv. cultuur, toerisme, mode). In de toekomst moeten we ons verwachten aan de ontwikke- ling van een functionele eco- nomie in stadsmilieu (waar men veeleer diensten ver- koopt dan goederen koopt, bv. Cambio-wagens). Dit debat over het gebruik van de bo- dem is essentieel. We zullen dus moeten bepalen wat de voorrang moet krijgen: wel- licht minder de zware indus-

trie dan de industrie die beter in een dicht stads- weefsel geïntegreerd kan worden. Maar de oefening blijft moeilijk. Sommige bedrijven hebben immers ruimte nodig voor eventue- le latere uitbreidingen.

Hoe en op welk moment zal de bevolking betrok- ken worden bij de uitstippeling van het GPDO?

Myriam Cassiers: Buiten de prospectieve workshops, waarop specifieke sociale actoren uitgenodigd wer- den, hebben wij ook een panel georganiseerd met 35 burgers die zodanig ge- kozen werden dat er een representatieve groep ver- kregen werd. Zij hebben drie maal vergaderd en hebben vooral de thema's veiligheid en huisvesting besproken. Dat panel heeft goed werk verricht. Later komt er uiteraard het openbaar onderzoek, dat gekoppeld zal worden aan een tentoonstelling om het ontwerp van GPDO toe te lichten.

**Interview door
Philippe Mertens
& Philippe Delvaux
Synthese door
Philippe Delvaux**

⁶ De onderhandelingen met het oog op de vorming van een federale regering zijn afgerond en het institutio- neel akkoord voor de zesde staatshervorming "Een efficiëntere federale staat en een grotere autonomie voor de deelstaten" van 11 oktober 2011 werd opgenomen in de "Ontwerpverklaring over het algemeen be- leid" van 1 december 2011.

Het Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling

Het Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling is een strategisch plan. Het legt de krachtlijnen vast die de werkzaamheden van de overheid en de privésector in goede banen moeten leiden. Het GPDO vormt het kader voor alle beslissingen die Brussel aanbelangen. Dit instrument voor de sturing van de actie van de gewestelijke overheid zal in 3 fasen tot stand komen:

1. Uittekening van een toekomstvisie voor het Gewest (op basis van een stand van zaken)
2. Vastlegging van de strategische doelstellingen om die visie te concretiseren
3. Keuze van de operationele maatregelen om die doelstellingen te bereiken

"Het Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling (GPDO) is de vertaling van een stadsproject, d.w.z. de grote actieprioriteiten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tegen 2020 en 2040. Het GPDO biedt de gelegenheid om een blik te werpen op de stad van morgen en een gezamenlijke visie op de ontwikkeling van Brussel te ontwikkelen. Die visie is een vertaling van het streven naar een grotere sociaaleconomische cohesie, die steunt op de maatschappelijke, economische en ecologische pijlers van duurzame ontwikkeling."

De Brusselse Regering heeft het Agentschap van Territoriale Ontwikkeling (ATO), de Directie Studies en Planning (DSP) en het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA) de opdracht gegeven de opstelling van het ontwerp van GPDO te organiseren.

Het proces bestaat uit 4 grote fasen:

1. de opmaak van een diagnose van de bestaande situatie
2. een prospectie-oefening:
  - participatief deel: burgerpanel en prospectieve workshops met de betrokken Brusselse instanties
  - specifieke studies, waaronder de studie "Brussel-Metropool"
3. de opstelling van het voorontwerp van plan en het milieu-effectenrapport (deze fase begint eind 2011)
4. de goedkeuring van het GPDO: bespreking door de Regering, goedkeuring van het ontwerp, openbaar onderzoek, raadpleging van de verschillende instanties, amendementen en uiteindelijke goedkeuring van het GPDO.

In 2009 kondigde de Brusselse Regering ingrijpende wijzigingen aan voor het Gewestelijk Ontwikkelingsplan (Gewop) uit 2002. De intentieverklaring voor de volledige wijziging van het GewOP kondigt de krachtlijnen van het nieuwe plan aan en voegt er het aspect "duurzaamheid" aan toe. Dat streven was reeds vervat in het Regeerakkoord 2009-2014 en werd bekrachtigd in de algemene beleidsverklaringen 2009, 2010-2011 en 2011-2012.

Info

De evolutie van het GPDO kan gevolgd worden op www.brusselplus10.be

Duurzame ontwikkeling en communicatie: de challenge

Op 6 december 2011 organiseerde de VSGB een workshop: « Durzame ontwikkeling: informatie en/of communicatie? ».

Het communicatiebureau Greencap werd er als deskundige bij betrokken. De GOMB, een van hun klanten, bracht er verslag uit van de evolutie van haar imago.

Adequaat communiceren voor en in functie van duurzame ontwikkeling is geen sinecure, ook niet voor communicatiespecialisten. Coördinatoren van Lokale Agenda's 21 krijgen continu te maken met dit soort uitdagingen.

Waarover moet je communiceren? Wat is goede communicatie?

Begin december 2011 wijdde de VSGB een vergadering aan het thema "*Overheidsinstellingen en duurzame ontwikkeling: informatie en/of communicatie.*" Deze workshop werd georganiseerd in samenwerking met agentschap Greencap Communication, gesticht door Hello Agency, en bracht heel wat gemeentepersoneel op de been.

We worden overstelpt met informatie over de term "duurzame ontwikkeling", maar toch stellen we vast dat het begrip uiteindelijk nog niet goed begrepen en onvolgende op prijs gesteld wordt door de man in de straat.

Hoewel we stilaan vooruitgang zien in de vertrouwdheid met het begrip ¹, zien we het nog te vaak in de milieusfeer en wordt er voorbijgegaan aan het sociale en het economische.

Tegelijk zien we stilaan dat de burger steeds vaker *greenwashing* aan de kaak stelt. Velen krijgen ook genoeg van de grafische voorstellingen van het concept: de aarde vanuit de ruimte gezien, groene kleur te pas en te onpas, de ijsbeer, ...

Zogenaamde "verantwoorde" communicatie zou beschouwd moeten worden als een evenwicht tussen informatie en communicatie dat onmiddellijke feedback uitlokt, die een zekere uitwisseling teweegbrengt.

Communicatie moet dus beschouwd worden als één van de dimensies die de duurzame ontwikkelingen doen leven en spreken.

Deze dimensie berust op de markt van de aandacht van de burger, een eigen markt in de omgeving van de gemeente.

Tijdens de workshop werd verantwoorde communicatie beschreven als « elke communicatie rond duurzame ontwikkeling of iedere andere inhoud of thema, die rekening houdt met de maatschappelijke verantwoordelijkheid van bedrijven en verenigingen die ertoe bijdragen op het vlak van inhoud, productie en verspreiding ».

Geheugensteuntje om beter te communiceren

Op basis van deze vaststellingen stelden de deskundigen inzake marketing en communicatie van Hello Agency een proces van permanente reflectie voor, met het oog op de evaluatie van de posities van een organisatie, in dit geval een overheidsinstelling, in relatie tot haar omgeving, gevolgd door een analyse van de capaciteiten en de verwachtingen van de deelnemers, en op basis daarvan het distilleren van een visie, die daarna verspreid kan worden volgens welbepaalde stramien en waarvan de impact constant geëvalueerd zal worden, om de organisatie de mogelijkheid te bieden haar imago in goede banen te leiden.

Met toepassing van deze principes werd de analyse en de kritiek op de verschillende gemeentelijke communicatiemiddelen (website, infoblad, ...) gepresenteerd.

Uit die waarnemingen blijkt dat het gebruik van woorden belangrijk blijft.

Er wordt aanbevolen om stereotype bewoordingen te

¹ In Frankrijk stelde in 2011 de helft van de mensen (51 %) een precies idee te hebben van wat de uitdrukking betekent, zijnde 18 procent meer dan slechts 7 jaar geleden (Commissariaat-Generaal duurzame ontwikkeling – Ministerie ecologie, duurzame ontwikkeling, transport en huisvesting) <http://www.statistiques.developpement-durable.gouv.fr/indicateurs-indices/f/1930/1339/connaissance-menages-notion-developpement-durable.html>

vermijden, alsook angst-aan jagende termen of woorden die verwijzen naar abstracte begrippen die de mensen niet goed vatten. Het is belangrijk dat de aanpak niet moraliserend overkomt.

Het gebruik van moraal en angst leidt tot vrees en dan bereikt men zijn publiek niet meer.

Er wordt veeleer aanbevolen om op de voordelen te wijzen. Het is dus belangrijk zijn woordgebruik aan iedereen aan te passen.

Eenvoudige bewoording is vaak de sleutel tot goede communicatie.

Saaie technische termen moeten vermeden worden. Het concept duurzame ontwikkeling moet aan bod komen, maar niet noodzakelijk in detail.

Het moet dienen als rode draad, zonder daarom expliciet vermeld te worden.

Het is wel aanbevelenswaardig op de website alle referentiedocumenten in verband met de Agenda Iris 21 toe te voegen, zodat de surfer die dat wenst, gedetailleerde documentatie kan vinden.

De voornaamste boodschap in de toepassing van duurzame ontwikkeling in de gemeente, ligt in de levenskwaliteit binnen eenzelfde grondgebied.

De bewoording bij ieder communicatiemiddel moet gericht zijn op de burger

en de vooruitgang van de levenskwaliteit en niet op de gemeente en haar initiatieven.

Men moet voor ogen houden dat het doel van elke publicatie voor de burger veeleer is duurzame ontwikkeling te promoten (dus communicatie en informatie combineren) dan ruwe en onbehandelde informatie door te geven vanuit communicatieve invalshoek.

Naar doeltreffende en gedifferentieerde communicatie

Sinds anderhalf jaar werkt de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (GOMB) samen met Hello Agency aan hun imago, om hun communicatie doeltreffender te maken.

Het publiek van de GOMB bestaat uit twee afzonderlijke groepen.

Enerzijds de burger die een betaalbare woning wil kopen. De GOMB bouwt en verkoopt namelijk gesubsidieerde woningen in wijken waar de woonfunctie gestimuleerd moet worden in het Brussels Gewest.

Anderzijds is de tweede doelgroep de ondernemers die hun economische activiteiten willen inplanten in Brussel en voor wie de GOMB een gunstige omgeving creëert (industrieterreinen en -parken, panden, ...).

Willy Coppens, directeur communicatie, licht toe: “Vroeger had de GOMB een zwak imago in verschillende opzichten: onze naam was geen weerspiegeling van onze activiteit, nl. vastgoed, en ook niet van de doelgroepen tot wie we ons richten. Bovendien werden we zeer vaak verward met andere instellingen van het Brussels Gewest. Ons officiële logo was overigens verouderd en het kwam te streng over.

Om daar iets aan te doen heeft de GOMB dus beslist een reeks baselines uit te werken die hun takenpakket en doelgroepen beter belichten.

De visuele identiteit werd ook opgefrist: voortaan is alles dynamischer en hebben we een eigen “look”.

Het advies van de deskundigen van Hello Agency deed ook de manier van communiceren van de GOMB evolueren.

“Vroeger”, gaat Willy Coppens verder, “was onze communicatie erop gericht om zuiver informatieve elementen te geven en werden er geen emoties uitgelokt.

Nu trachten we onze informatie op een eenvoudige, heldere en aantrekkelijke manier voor te stellen.”

In dat kader is ook de interface van de website van de GOMB geëvolueerd (www.gomb.be).

Momenteel wordt er gewerkt aan een nieuwe structuur die het gebruik zal vereenvoudigen en de website gebruiksvriendelijker en handiger zal maken.

De nieuwe grafische kaart is bijna af: zo zal de nieuwe identiteit op alle communicatiedragers zichtbaar zijn, zowel intern als extern.

Op die manier zal het nieuwe communicatiebeleid voor het einde van het jaar volledig in gebruik genomen zijn.

2012 zal een scharnierjaar zijn met deze nieuwe visuele identiteit en een nagelnieuwe website.

Virginie Randaxhe

GEÏDENTIFICEERDE EN GEDIFFERENTIEERDE COMMUNICATIE

✓ Advertentie: vroeger

Communicatie GOMB: « voor & na »

GEÏDENTIFICEERDE EN GEDIFFERENTIEERDE COMMUNICATIE

✓ Advertentie: nu

Greencap Communication is een departement van het communicatiebureau Hello Agency dat voornamelijk advies levert op het vlak van ecologisch verantwoorde communicatie.

Info:

www.greencapcommunication.com

RESPONSIBLE COMMUNICATION IS KEY
greencap communication

Elektronisch ... dus ook ecologisch !

Ons engagement voor duurzame ontwikkeling indachtig maar ook om papierverspilling tegen te gaan, wensen wij de Monitor van de Duurzame Ontwikkeling prioritair per e-mail onder onze lezers te verspreiden.

Neem een abonnement!

Hebt u de Monitor van de Duurzame Ontwikkeling niet persoonlijk ontvangen? Wenst u de volgende nummers te ontvangen? Geen probleem! Neem een abonnement via de website van de Vereniging. U kan het formulier invullen op www.vsgb.be > Diensten > Publicaties > Monitor van de Duurzame Ontwikkeling.

Download via onze website!

U kan de Monitor van de Duurzame Ontwikkeling tevens gratis downloaden op www.vsgb.be > Diensten > Publicaties > Monitor van de Duurzame Ontwikkeling.

Geen e-mailadres?

U hebt geen rechtstreekse toegang tot internet en wil de Monitor van de Duurzame Ontwikkeling toch ontvangen? Bel ons en we zullen samen een oplossing zoeken.

Contact:

Forum voor Duurzame Ontwikkeling van de
Vereniging van de Stad en de Gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (VSGB)
Aarlenstraat 53 bus 4 - 1040 Brussel
Tel: 02 238 51 62 - Fax: 02 280 60 90
E-mail: philippe.mertens@avcb-vsgb.be

Winter 2012

Si c'est pour parler et
qu'il ne se passe rien
derrière, AUTANT RESTER
CHEZ SOI ET REGARDER
LES SIMPSONS

*« Veel woorden en geen daden?
Dan kan je beter thuis blijven en tv kijken »*